

Tips för kommunikation

Alla barn med diagnos inom autismspektrum har svårigheter med kommunikation. Kommuniera gör man via ögonkontakt, gester, bilder eller tal. En del barn pratar inte alls, några säger ett fåtal ord medan andra upplevs prata för mycket. Man kan aldrig tvinga fram tal, eller förvänta sig tal från ett barn som inte pratar, men man kan försöka skapa situationer som ökar motivationen att kommunicera. Om ditt barn inte pratar kan du i nedanstående situationer se vilka andra sätt barnet kommunicerar på. Syftet med nedanstående tips är att stimulera ditt barn att **på eget initiativ** kommunicera med dig. Därför skall man som samtalspartner vara uppmärksam och beredd men lite passiv och träna sig på att invänta barnets initiativ istället för att komma med alla frågor, "vad vill du ha?", "vill du ha bollen?", som många av oss så ofta gör.

1. Lagg favoritföremål inom synhåll men utom räckhåll.

Lägg dem till exempel på en hög hylla, häng dem på en krok utom räckhåll eller i en genomskinlig burk med hårt åtskruvat lock. Erbjud inte barnet att få dem utan visa dem bara om det behövs ("titta där ligger..."). Vänta in barnet och se hur det gör, pekar, tittar på dig och sedan föremålet, drar i din hand till föremålet. När barnet visat att han/hon vill ha är det bra om du säger ordet för föremålet så att barnet får höra hur det låter.

2. Ge små portioner

Ge små portioner av något som barnet tycker om att äta eller dricka: dela smörgås, chips, kex, godis i små bitar eller håll bara en liten skvätt av dryck i glaset. Ge barnet en bit eller en skvätt varje gång han/hon ber om det. Då får han/hon många erfarenheter av att be om något och få det. Låt barnet se att det finns mera på det fat som du håller i eller i den flaska som du håller ur.

3. Ät eller drick av barnets favoritmat så att han/hon ser det

Låt barnet se dig äta eller dricka av det som barnet vill ha. Barnet får en liten portion av detta när han/hon på något sätt kommunicerat att han/hon vill ha av det.

4. Skapa behov av att be om hjälp

Välj föremål som barnet inte kan hantera själv: blåsa upp ballong, lek med leksak som skall vridas upp, sätta på TV/video/bandspelare, öppna locket på en burk osv. Barnet ska be om hjälp för att komma åt det roliga, antingen genom att säga "hjälp mig" eller genom att ta din hand eller lägga föremålet i din hand.

5. Avbryt en rolig lek som ni gör tillsammans

Starta en lek (t ex. jaga, tittut, gunga). Stanna upp när det är som roligast och invänta signal från barnet att han/hon vill leka mer. Signalen kan vara en blick, en rörelse, ett ljud eller ett ord allt utifrån barnets förmåga. I början skall signalen vara enkel att göra för barnet så att han/hon inte upplever det som ett tvång eller blir arg.

6. Erbjud barnet något som han/hon inte tycker om

Erbjud ett föremål, en aktivitet eller något ätbart. Visa barnet ett lämpligt sätt att säga "nej/vill inte".

7. Låt barnet välja

Håll upp två föremål och vänta på att barnet väljer med handling, rörelse, bild eller ord. Eftersom du vill stimulera barnet att själv ta initiativ skall du i denna situation inte fråga "vad vill du ha?" eller uppmana honom/henne att säga efter dig ("säg mjölk").

8. Var modell för barnet

Om barnet inte själv kan säga ordet kan du hjälpa barnet genom att säga ordet. Barnet ser en boll, vill ha den och pekar på bollen. Du säger "boll" och ger barnet bollen.